

Exposició temporal Miró i l'objecte

29/10/2015 – 17/01/2016

Fundació Joan Miró

* J... Barcelona

Fundación **BBVA**

Índex

Presentació	2
Nota de premsa	3
Comissari	6
Exposició i selecció d'obres	7
Publicació	31
Activitats	32
Informació pràctica	33
Dades de contacte	34

Presentació

Miró i l'objecte

29 d'octubre de 2015 – 17 de gener de 2016

Inauguració: 28 d'octubre de 2015, 19.30 h

Comissari: William Jeffett i Fundació Joan Miró

Amb el patrocini de Fundación BBVA

La Fundació Joan Miró presenta *Miró i l'objecte*, una exposició que explora per primera vegada de forma específica la presència de l'objecte en l'obra de l'artista.

La mostra, patrocinada per Fundación BBVA i comissariada per William Jeffett, revela com Miró evoluciona des de la representació pictòrica de l'objecte fins a la seva incorporació física en l'obra a través del collage i l'*assemblage* per explorar, posteriorment, noves tècniques com la ceràmica o l'escultura.

***Miró i l'objecte* presenta més d'un centenar d'obres entre pintures, ceràmiques i escultures, procedents del fons de la Fundació Joan Miró i de les principals col·leccions públiques i privades d'Europa i Amèrica, a més d'una selecció d'objectes originals que l'artista va col·leccionar al llarg de la seva vida.**

El conjunt, d'un fort impacte visual i un profund rigor científic, inclou obres que mai no s'havien pogut veure a Espanya, entre les quals destaquen *Portrait d'une danseuse* [Retrat d'una ballarina, 1928], procedent del Centre Georges Pompidou de París o *Les joujoux* [Les joguines, 1924], del Moderna Museet d'Estocolm.

Destaquen també les teles *L'espiga de blat* i *El llum de carbur*, dues naturaleses mortes de 1922-1923 pertanyents a les col·leccions del MoMA de Nova York, que no s'havien pogut veure a la Fundació des de 1993.

La mostra exhibeix per primer cop plegats a Barcelona quatre objectes assemblats de la sèrie que Miró va fer el 1931; com també dos collages de 1929, un dels quals passarà a formar part de la col·lecció de la Fundació, com a dipòsit permanent, amb motiu del seu 40 aniversari.

***Miró i l'objecte* es podrà visitar fins al 17 de gener de 2016 a la Fundació Joan Miró. La primavera de 2016, la mostra es presentarà a CaixaForum Madrid.**

Nota de premsa

Miró i l'objecte

29 d'octubre de 2015 – 17 de gener de 2016

Inauguració: 28 d'octubre de 2015, 19.30 h

Comissari: William Jeffett i Fundació Joan Miró

Amb el patrocini de Fundación BBVA

Barcelona, 27 d'octubre de 2015. «*Servir-me de les coses trobades per diví atzar, ferros, pedres, com em serveixo d'un signe esquemàtic dibuixat per atzar sobre el paper o d'un accident ocorregut també per atzar. És sols això, aquesta guspira màgica allò que compta en art.*» (Anotació de Joan Miró en un quadern personal, c. 1942, Fundació Joan Miró, Barcelona.)

Al llarg de tota la seva trajectòria artística, el procés creatiu de Joan Miró (Barcelona, 1893) es pot llegir a partir de la relació que estableix amb l'objecte, des de les primeres pintures fins a les escultures en bronze, passant pels collages i els *assemblages*. La mostra *Miró i l'objecte* aprofundeix per primera vegada de forma monogràfica en aquesta indagació de Miró a l'entorn de l'objecte, rastrejant-ne la presència i l'evolució en totes les etapes artístiques.

La Fundación BBVA patrocina aquest projecte impulsat per la Fundació Joan Miró que ha comptat amb la tasca curatorial del comissari William Jeffett, cap d'exposicions del Dalí Museum de Saint Petersburg (Florida) i reconegut expert en l'obra mironiana, com també amb el suport del departament de Conservació de la Fundació Joan Miró.

L'exposició parteix de la inclinació constant de l'artista cap als objectes, que el porta a recollir durant tota la vida les troballes més diverses amb la intenció original d'ambientar el taller i crear una determinada atmosfera creativa. Miró comparteix amb els dadaïstes i els surrealistes la predisposició per la sorpresa, i amb la seva sensibilitat poètica característica acaba trobant una font d'inspiració en aquests descobriments accidentals.

D'aquesta manera, ben aviat, aquest gust que Miró sent per l'objecte el duu a representar-lo en les seves pintures i a incorporar-lo després als collages, les ceràmiques i les escultures. Miró ho explicava amb aquestes paraules en una carta de 1936 a P. Matisse: «Em sento atret per una força magnètica cap a un objecte, sense cap premeditació, després em sento atret per un altre objecte que en veure's lligat al primer produeix un xoc poètic, passant abans per aquest sobtat enamorament plàstic, físic, que fa que la poesia et commogui realment i sense el qual no seria eficaç».

La mostra es desplega en sis àmbits d'estudi que investiguen com l'artista, en una primera fase, evoluciona des de la representació pictòrica de l'objecte fins a la seva incorporació física en la pintura, a través de l'ús de procediments com el collage i l'*assemblage*. Un procés que, en molts aspectes, va significar, a finals dels anys vint, un desafiament frontal a les arts plàstiques. En paraules de Jeffett, «ja el 1927 [Miró] havia utilitzat l'expressió "vull assassinar la pintura" per expressar que volia destruir una certa idea de la pintura entesa com a pintura de cavallet o tela. Això el va portar de seguida a utilitzar objectes i *assemblages* d'objectes col·locats en una relació poètica que suggeria una forma de representació més enllà de la pintura, una intervenció en el món real».

L'exposició revela com, en la dècada següent, l'artista va introduint gradualment materials més heterodoxos i antiartístics en la seva obra fins a considerar la seva pintura com un objecte, igual que les imatges pictòriques generades per l'aplicació del collage. Una transformació que demostra una profunda crisi respecte a la pintura convencional i que situa l'objecte al centre d'una nova orientació poètica en la seva obra.

Miró i l'objecte evidencia com aquesta tendència culmina després de la Guerra Civil espanyola i la Segona Guerra Mundial, amb la incursió de Miró en la ceràmica i l'escultura. Una línia de treball essencial durant els darrers anys de la seva trajectòria, com també ho va ser l'anomenat segon «assassinat de la pintura» o «antipintura».

Sobre aquest concepte, Jeffett apunta: «Miró va explorar per primera vegada la idea de l'antipintura el 1930 en una sèrie de teles en què va calcular amb gran precisió la composició per després eliminar-la guixant la imatge. [...] El 1974 Miró va fer una sèrie de teles cremades per a la gran retrospectiva al Grand Palais de París. Al mateix temps va proposar una sèrie d'escultures de bronze, fetes també a partir d'*assemblages* d'objectes, ceràmiques i tapissos, com a expressions poètiques més enllà de la pintura». Obra nova, radical i desafiadora que el posicionava com un creador vital i innovador. L'artista tenia 81 anys.

Sostenen el relat de la mostra, prop de 120 obres, entre pintures, ceràmiques i escultures que abasten un extens període que va des de 1916 fins a 1981 i que procedeixen del fons de la Fundació Joan Miró i de les principals col·leccions públiques i privades d'Europa i d'Amèrica. L'exposició inclou, a més a més, una selecció d'objectes originals que l'artista va col·leccionar al llarg de la seva vida com a font d'inspiració o material per a les seves composicions.

L'exposició es completa amb dues sèries de fotografies dels anys seixanta de Claude Gaspari i Planas Montañá que documenten el procés de treball de Miró en relació amb els objectes. El visitant trobarà també dos documents fílmics de suport: una pel·lícula de 1939 sobre el ballet *Jeux d'enfants* de Bizet i el

documental de Francesc Català-Roca sobre les teles cremades de Miró. Finalment, s'ha produït per aquesta ocasió un audiovisual que divulga les tesis principals del projecte amb intervencions del comissari, William Jeffett, Joan Punyet Miró, nét de l'artista, el ceramista Josep Llorens Artigas i Rosa Maria Malet, directora de la Fundació, i que es troba al tercer àmbit de la mostra.

La selecció, d'un fort impacte visual i un profund rigor científic, inclou obres que mai no s'havien pogut veure a Espanya, entre les quals destaquen el collage *Retrat d'una ballarina* (1928), procedent del Centre Georges Pompidou de París o la obra *Les joguines* (1924), del Moderna Museet d'Estocolm. Sobresurten també les teles *L'espiga de blat* i *El llum de carbur*, dues naturaleses mortes de 1922-1923 procedents del MoMA, exposades per última vegada a la Fundació el 1993.

La mostra exhibeix per primera vegada plegats a Barcelona quatre objectes assemblats de l'escassa i delicada sèrie que Miró va dur a terme el 1931 i reuneix també, entre els collages exposats, dues obres rellevants de 1929, una de les quals s'integrarà en la col·lecció com a nou dipòsit, juntament amb el collage-pintura de 1933, *Pintura*. Pel que fa a les obres de maduresa cal destacar *Cadre-objet* [Quadre-objecte] de 1972 i *Les oiseaux de proie foncent sur nos ombres* [Els ocells de presa s'estenen damunt les nostres ombres, 1970], un oli sobre pell de vaca que presidirà el darrer àmbit de la mostra.

El projecte es completa amb una publicació que inclou textos testimonials, interpretatius i d'anàlisi signats pel comissari William Jeffett, l'artista Perejaume, Joan Punyet Miró, nét de l'artista, i Didier Ottinger, director adjunt del Centre national d'art et de culture Georges-Pompidou, París.

La Fundació Joan Miró ha dissenyat una proposta d'activitats que inclou una actuació de dansa contemporània a l'interior de les sales de l'exposició, a càrrec de Lali Ayguadé, i un programa familiar específic que presenta un espectacle de teatre de l'objecte titulat *Menuet cabaret*, de la companyia Sola & Tully, i els tallers *L'objecte invisible*, a càrrec de PEF/Petites experiències fotogràfiques i *Volums inesperats*, organitzat pel col·lectiu Experimentem amb l'ART. A més, la jornada especial que la Fundació dedica habitualment al món de l'edició a l'entorn de les festes nadalenques també es vincula aquest any amb l'exposició.

La mostra s'inaugura el proper 28 d'octubre de 2015 a les 19.30 h i es podrà visitar fins al 17 de gener de 2016 a la Fundació Joan Miró. La primavera de 2016, l'exposició es presentarà a CaixaForum Madrid.

A *Miró i l'objecte*, el visitant descobrirà el Miró que va desafiar la pintura i que, precisament mitjançant el seu diàleg amb l'objecte, va contribuir a una transformació cabdal de la concepció de l'art.

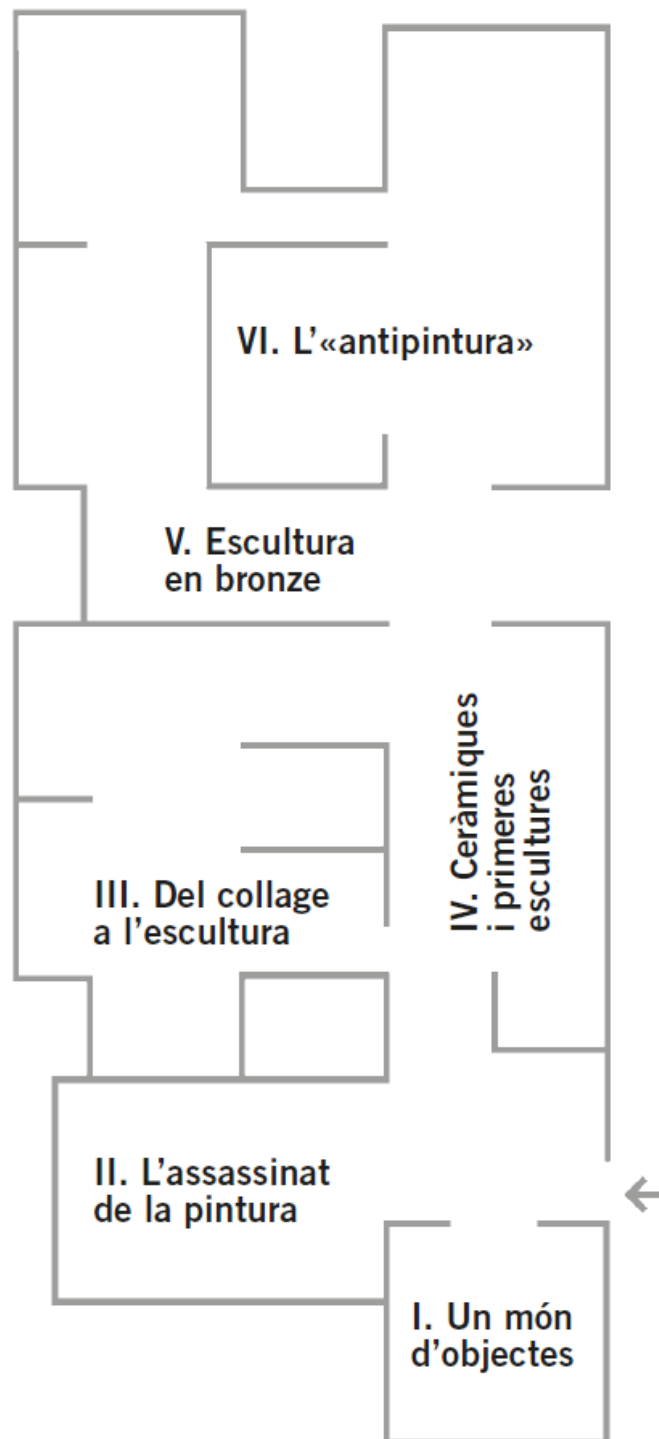
Comissari

William Jeffett és doctor en història de l'art i comissari cap d'exposicions del Dalí Museum (Saint Petersburg, Florida, Estats Units) des de 1998. L'escultura de Miró va centrar la seva tesi doctoral, que va presentar el 1992 al Courtauld Institute of Art, Universitat de Londres, amb el títol *Objectes en escultura: un estudi de l'escultura de Joan Miró en el context de les avantguardes parisenca i catalana, 1928-1983*.

A més dels seus projectes per al Dalí Museum, William Jeffett ha comissariat exposicions al Sainsbury Centre for Visual Arts (Norwich, Regne Unit), l'Institut Francès d'Espanya, IVAM (València), l'Albuquerque Museum of Art and History (Estats Units), el Bass Museum of Art (Miami, Estats Units), el Museu Thyssen-Bornemisza (Madrid), el Consorci de Museus de València, el McKinney Avenue Contemporary (MAC, Dallas, Estats Units) i la Fundació Pilar i Joan Miró (Palma de Mallorca).

Crític, escriptor i comissari, ha estat docent i conferenciant a la Universitat de South Florida (Tampa, Estats Units), la Universitat d'East Anglia (Norwich, Regne Unit), la Facultat d'Arts de Lacoste (Lacoste, Vaucluse, França) i la Universitat de Yale (New Haven, Connecticut, Estats Units), entre d'altres.

Exposició

1. Un món d'objectes

«Trobo tots els meus temes en el camp i a la platja.
Trossos d'àncora, estrelles de mar, peces de timó, tot apareix a
les meves composicions [...]»

(Joan Miró a Joaquim Gomis/Joan Miró. *Fotografies 1941-1981: Retrat d'un univers*. Barcelona: Gustavo Gili, 1994)

Al llarg de la seva vida, Joan Miró va recol·lectar una àmplia gamma d'objectes, una selecció dels quals es mostra a la vitrina que presideix aquest primer àmbit i que pretén connectar el visitant amb la particular atmosfera d'inspiració que envoltava l'artista en els seus tallers. Aquest expositor, molt emparentat amb els *cabinets de merveilles* surrealistes, inclou una selecció d'objectes que ens presenten el Miró recol·lector/col·leccionista.

L'artista comparteix amb els dadaïstes i els surrealistes la predisposició per la sorpresa i la troballa inesperada. En aquestes trobades, Miró s'identifica amb les manifestacions artístiques anònimes, primitives i populars, i així queda reflectit en aquest espai: objectes precolombins, escultures africanes, eines de fusta, arrels, figuretes de pa, fragments de ceràmica, siurells (xiulets mallorquins), figures del pessebre, dibuixos infantils, gegants i bestiari fantàstic, titelles, joguines, tots ells estímuls i inspiració per a la seva obra. De mica en mica, Miró va reunir un museu imaginari d'objectes trobats que van poblar els seus tallers i es van reflectir en les obres.

En les primeres naturaleses mortes de 1916, Miró atorga un lloc central als objectes domèstics populars. Aquestes teles representen un preludi de la seva fascinació posterior per l'objecte i, per extensió, del tractament de la pintura com un objecte en ell mateix. Al catàleg de l'exposició, l'artista Perejaume en destaca la qualitat *tàctil*, heretada de les lliçons de Francesc d'Assís Galí. El mateix Miró les recordava així, tal com recollia Gaëtan Picon el 1976: «Em feia tancar els ulls i palpar un objecte o fins i tot el cap d'un company i després l'havia de dibuixar de memòria, amb la memòria de les mans».

Aquest primer àmbit mostra l'atracció primigènica de Miró pels objectes i la primera relació creativa que hi va establir a partir de la seva representació pictòrica. Inclou una selecció de naturaleses mortes entre les quals destaquen dues teles de 1922-1923 procedents del MoMA de Nova York: *Natura morta I (L'espiga de blat)* i *Natura morta II (El llum de carbur)*, així com l'oli sobre paper *El tupí* de 1916. Miró va manifestar explícitament la importància de les dues primeres obres perquè van ser els seus primers intents conscients d'incorporar objectes humils en la seva producció i reivindicar el valor dels elements populars com a matèria artística. Aquestes dues obres no es podien admirar a la Fundació des de 1993.

Joan Miró

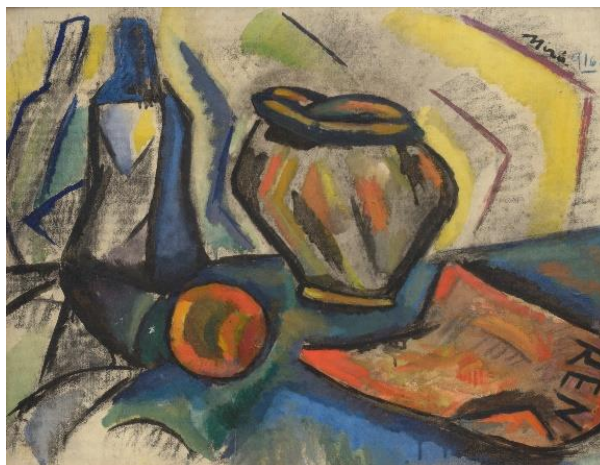
El tupí, 1916

Oli damunt paper

48,5 x 59,5 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Nature morte II, 1922-1923

Natura morta II (El llum de carbur)

Oli damunt tela

38 x 46 cm

The Museum of Modern Art,
Nova York. Adquisició, 1939

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Nature morte I, 1922-1923

Natura morta I (L'espiga de blat)

Oli damunt tela

38 x 46 cm

The Museum of Modern Art, Nova
York. Adquisició, 1939

© Successió Miró, 2015

2. L'assassinat de la pintura

«Sento un fàstic profund per la pintura; només m'interessa l'esperit pur; i no faig servir els instruments usuals en els pintors –pinzells, llenç, colors– si no és per ser precís en els cops que dono. No vull recordar les regles de l'art pictòric si no és perquè em són indispensables avui dia per a exterioritzar el que sento, de la mateixa manera que la gramàtica és indispensable per a expressar-se.»

(Joan Miró a Francisco Melgar. «Artistas españoles en París: Joan Miro». *Ahora*, gener de 1931, Madrid)

Quan Joan Miró va conèixer André Breton, l'artista va començar el seu compromís amb el moviment surrealista. En aquest context crea, entre d'altres, la sèrie de collages *Ballarines espanyoles* (1928) i els collages *Sense títol* (1929) compostos amb materials no artístics. En ells, el collage i els elements objectuals havien substituït ja la representació pictòrica de la realitat. El 1930 va fer una sèrie d'(anti)pintures, on es presenten imatges cancel·lades o guixades. En aquesta línia d'experimentació, un any després, Miró ja estava immers en l'execució d'una sèrie de pintures-objecte, assemblatges fets amb objectes trobats. En els límits d'aquesta nova lògica, Miró acaba proclamant la intenció d'«assassinar la pintura», tal com ja recollia Maurice Raynal en la seva antologia de 1927. Aquest assalt de Miró a la pintura i les seves convencions assenyala el camí cap a una nova forma d'abordar el mitjà que va acabar transformant la nostra comprensió col·lectiva de l'art.

En aquest període, Miró entén que la pintura representativa ja no respon a la veritat artística. S'apropa llavors al collage com una forma més adequada de creació en la qual els objectes comencen a figurar per ells mateixos, atès que la materialitat dels retalls remet ja a un univers objectual. D'alguna manera, tanmateix, aquesta tècnica se li acaba revelant també com una manipulació de la realitat. Miró, en la seva cerca incessant, acabarà introduint elements cada cop més matèrics en la seva obra fins a obrir la porta directament als objectes. Apareixen també en aquesta evolució les primeres pintures tractades com a objectes que, en elles mateixes, podrien considerar-se les seves primeres escultures. L'objecte físic irromp en la seva obra i ja no l'abandona mai.

En aquest univers cada cop més objectual, es poden observar de forma recurrent alguns temes emparentats amb el món surrealista. Un d'ells, la tendresa envers els objectes infantils, està representat per *Les joguines*, procedent del Moderna Museet d'Estocolm per a aquesta mostra, i que s'exposa per primera vegada a Espanya.

En aquest àmbit, és especialment rellevant la presència d'una de les quatre «ballarines espanyoles» de Miró, un collage de 1928, *Retrat d'una ballarina*, que s'exposa per primer cop a Espanya, procedent del Centre Georges Pompidou. Aquesta obra va pertànyer a André Breton i actualment forma part de la col·lecció del Centre Georges Pompidou.

Entre els collages reunits en aquesta sala, destaquen també dues obres sense títol de 1929: una amb llapis i collage sobre paper –que s'integrarà a la col·lecció com a nou dipòsit amb motiu del 40 aniversari de la Fundació– i una altra sobre paper *vélin*, que es pot veure a Espanya per primer cop, procedent d'una col·lecció particular. Es tracta de la reinterpretació en collage d'una pintura prèvia de 1925 propietat de la Fundació i, per tant, d'un exemple concret d'assassinat de la seva pintura.

Pel que fa a les antipintures d'aquesta època, que Miró nega guixant-les, la selecció recull dos olis sobre tela de grans dimensions de 1930, un dels quals procedeix del Musée Cantini de Marsella i l'altre del Musée de Grenoble.

Cal ressaltar, finalment, que en aquest àmbit la Fundació Joan Miró exhibeix per primera vegada plegats quatre objectes assemblats de la sèrie que Miró va fer el 1931. El conjunt és rellevant per la singularitat d'aquestes obres i per les seves característiques, en contenir elements de gran fragilitat. Va ser precisament després d'haver vist aquestes obres que l'escriptor Boris Kochno li proposa la realització de l'escenografia i el vestuari de *Jeux d'enfants* dels Ballets Russos de Montecarlo, estrenat el 1939. Per il·lustrar aquest episodi, en aquesta sala es pot veure també un fragment filmic d'aquest ballet, de 1939.

Joan Miró

Les joujoux, 1924

Les joguines

Oli i carbonet damunt tela

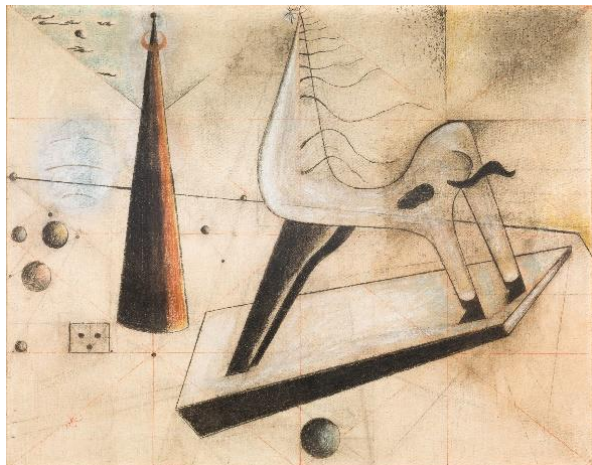
73 x 92 cm

Moderna Museet, Estocolm

Foto: Moderna Museet,

Estocolmo

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

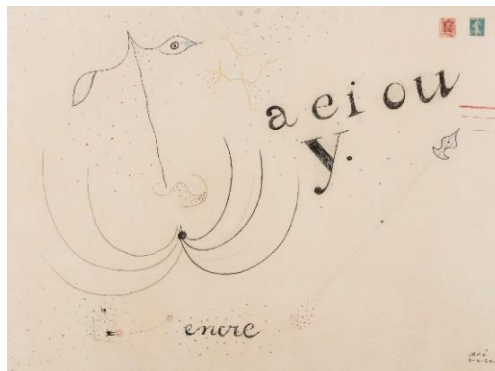
Sense títol, 1924

Llapis, llapis pastel, aquarel·la i collage damunt paper

47 x 62 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Portrait d'une danseuse, 1928

Retrat d'una ballarina

Suro, ploma i agulla fixats damunt panell de fusta amb Ripolin

100 x 80 cm

Centre Pompidou, París. Musée national d'art moderne / Centre de création industrielle.

Donació d'Aube Breton-Elléouët, 2003

©Centre Pompidou, MNAM-CCI, Dist RMN-

Grand Palais/Philippe Migeat

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

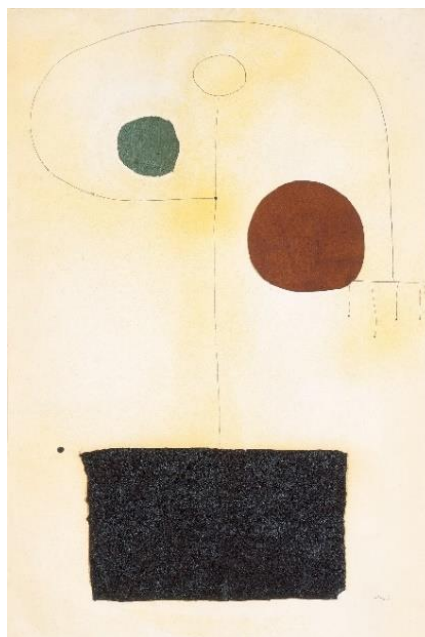
Sense títol, 1929

Llapis conté i collage damunt paper

102 x 68 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Pintura, 1930

Oli damunt tela

230 x 165 cm

Musée de Grenoble, Grenoble. Donació
de Pierre Loeb, 1934

© Musée de Grenoble

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

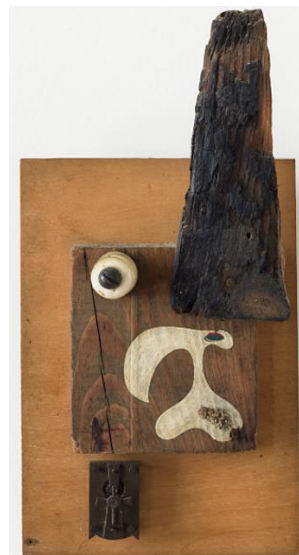
Objecte, 1931

Oli, aïllant, claus, fusta cremada,
sorra i elements de rellotgeria damunt
fusta

27 x 13,5 x 6,8 cm

Col·lecció particular, París

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Objecte, 1931

Oli, claus, os i campaneta damunt fusta

30 x 22 x 7,6 cm

Frederick R. Weisman Art Foundation,
Los Angeles

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Objecte, 1931

Motllo de pastís, rodes dentades,
graella de cartró, sorra i oli damunt
fusta

13,5 x 20,5 x 5 cm

Kunsthhaus, Zúric. Donació de la
Col·lecció Erna i Curt Burgauer, 1987

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Objecte, 1931

Oli damunt fusta muntada damunt xarxa de
filferro

36 x 26 x 3 cm

Centre Pompidou, París. Musée national d'art
moderne / Centre de création industrielle.

Adquisició, 1985

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Sense títol, 1929

Llapis, tinta xinesa i collage damunt paper

72 x 104 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Pintura, 1930

Oli damunt tela

150 x 230 cm

Centre Pompidou, París. Musée national d'art
moderne / Centre de création industrielle.

Donació de Pierre Loeb, 1949. Dipòsit del

Musée Cantini de Marsella, 1986

© Successió Miró, 2015

3. Del collage a l'escultura

«Utilitzo coses que trobo; col·lecciono coses en el meu estudi, que és molt ampli. Les col·loco sobre el terra i escullo això o allò. Combino diferents objectes i a vegades torno a fer servir elements d'altres escultures.»

(Joan Miró a Dean Swanson. *Interview de Miró à propos des sculptures*. Minneapolis: Walker Art Center, 1971)

Cap als anys trenta, Miró situa el collage com la base per a un model transformador de la pintura a partir de dibuixos-collage i collages-pintura. Aquesta tècnica li ofereix un nou procés per a la generació d'imatges a partir dels fragments de paper. El resultat és un llenguatge enigmàtic, que recorda les marques primitives de la pintura rupestre o els dibuixos dels nens i que, en ocasions, va ser mal interpretat com a abstracte, una filiació que l'artista va rebutjar sempre. Miró explicava aquest procés el 1948 en una entrevista a James Johnson Sweeney: «Solia retallar diaris en formes no regulars i enganxar-les sobre làmines de paper, dia rere dia vaig acumular aquestes formes. Un cop fets, els collages em servien com a punt de partida de les pintures. No copiava els collages. Senzillament deixava que em suggerissin formes».

En relació amb aquestes declaracions, el comissari William Jeffett ha disposat en aquest àmbit un diàleg interessant entre algunes pintures de 1933 i els collages preparatoris corresponents. Aquesta relació és possible, entre d'altres motius, perquè l'arxiu de la Fundació conserva els collages preparatoris de pràcticament tota aquesta sèrie de pintures. En destaca l'obra de 1933 *Pintura*, que s'integrarà en la col·lecció com a nou dipòsit amb motiu del 40 aniversari de la Fundació.

En la dècada dels quaranta, Miró continuarà utilitzant cada vegada amb més freqüència materials inusuals i suports no associats a les tècniques habituals de les belles arts: conglomerat de fusta, fragments de metall, fibrociment... tots ells reflectits en la selecció d'obres d'aquest àmbit. L'artista infringeix així els enfocaments convencionals de la pintura mitjançant la incorporació de materials no pictòrics o la selecció de formats inusuals, negant la funció tradicional de l'art com a il·lusió i, alhora, afirmant-ne la condició material com a objecte. Aquestes investigacions el conduiran, posteriorment, al món de la ceràmica i de l'escultura.

L'exposició inclou, en aquest punt, un documental de 12 minuts que revisa la poètica de l'objecte al llarg de l'obra de Joan Miró amb intervencions de Rosa Maria Malet, directora de la Fundació, Joan Punyet Miró, nét de l'artista, el ceramista Josep Llorens Artigas i el comissari de la mostra, William Jeffett.

Joan Miró

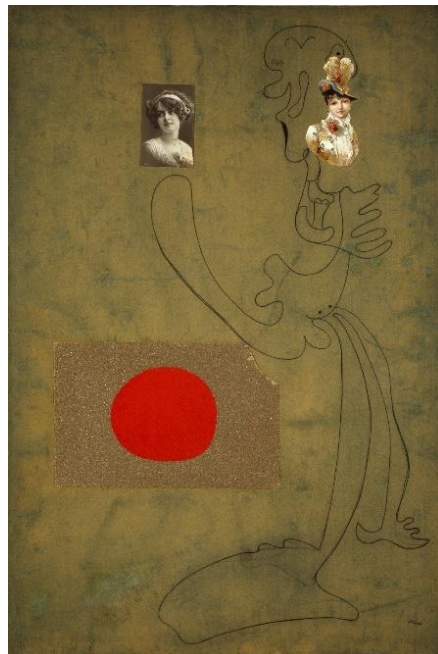
Sense títol. Dibuix-collage, 1933

Llapis i collage damunt paper

108 x 70 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona. Dipòsit de col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

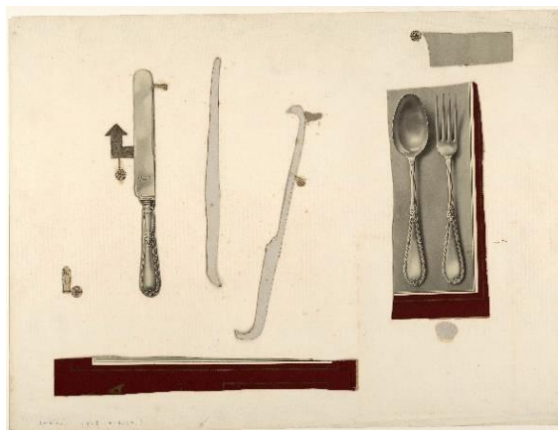
Collage preparatori de Pintura, 1933

Collage i llapis grafit damunt paper

47,2 x 63,2 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Pintura, 1933

Oli damunt tela

97 x 130 cm

LaM, Lille musée d'art moderne, d'art contemporain et d'art brut, Villeneuve d'Ascq. Donació de Geneviève i Jean Masurel

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

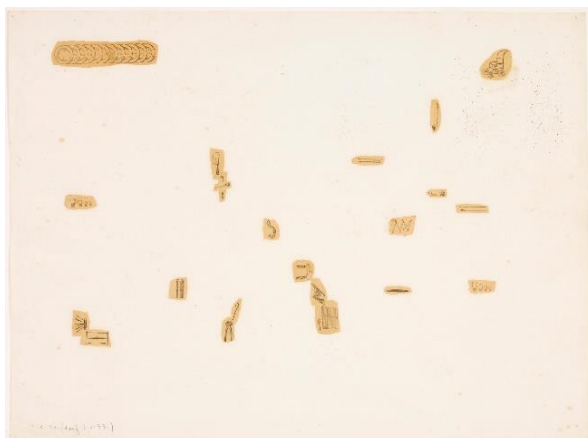
Collage preparatori de *Pintura*, 1933

Collage i llapis grafit damunt paper

47,2 x 63,2 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Pintura, 1933

Oli damunt tela

130 x 162 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Sense títol, 1936

Tinta xinesa damunt fragment
metà·lic

18,8 x 23,5 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Tête, 1937

Cap

Oli amb collage de tovallola i

pintura damunt celotex

121 x 91 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Femmes, oiseaux, étoiles, 1944

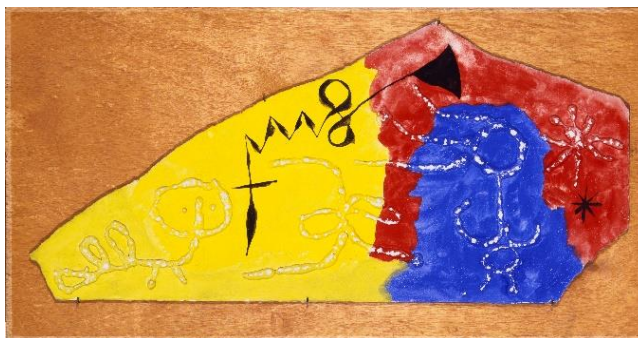
Dones, ocells, estels

Oli damunt fragment de fibrociment

33 x 71 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Femme, 1946

Dona

Escultura-objecte. Os, pedra esmoladora,

ferro i oli damunt gres

51,7 x 23,3 x 19,7 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

*Et le groupe de personnages
dansant la sardane, 1948*

l el grup de personatges ballant
la sardana

Oli damunt conglomerat

55 x 69 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Pintura, 1950

Oli, corda i caseïna damunt tela

99 x 76 cm

Col·lecció Van Abbemuseum, Eindhoven

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Pintura-objecte, 1950

Oli damunt fusta, drap, corda i cartró

30,8 x 26,4 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Objet barbare, 1952

Objecte bàrbar

Construcció. Oli, paper, cordill, esponja i metall damunt fusta (paleta de pintor i falques)

35,5 x 22 x 5,8 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

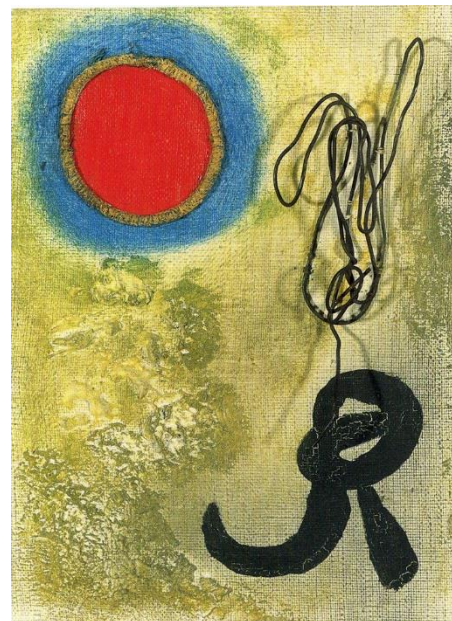
Pintura, 1949

Oli, corda i filferro damunt tela

22 x 16 cm

Col·lecció Joey Esfandi

© Successió Miró, 2015

4. Ceràmiques i primeres escultures

«Després dels meus primers intents en escultura, que vaig fer als setze anys, a l'estudi de Galí, vaig tornar a l'escultura el 1945 i vaig fer ceràmiques amb Artigas. Per a mi, era una manera de posar a prova d'alguna manera la pintura. Anteriorment havia fet escultures-objecte, però amb una idea totalment diferent, ajuntant coses inconnexes.»

(Joan Miró a Dora Vallier. «Avec Miró». *Cahiers d'Art*, 1960, París)

A finals de 1940 i principis de 1950, Miró comença a utilitzar materials més relacionats amb l'escultura com el ferro, la ceràmica i el bronze. De vegades, en una sola peça combina tots aquests materials, com en dues sèries titulades *Escultura-objecte* (1950) i *Projet pour un monument* [Projecte per a un monument, 1954], representades en aquest àmbit, on ja s'endevina l'èmfasi posterior en la monumentalitat.

De nou, els objectes trobats constitueixen una font d'inspiració, com es pot observar en la presència notable de carabasses o en un cap de pedra encastada en ceràmica o bronze. L'obra de granit *Tête* [Cap, 1946-1949], un objecte trobat i, en certa mesura, una mena d'autoretrat poètic, és el model per a altres escultures de bronze i ceràmica, com *Tête* [Cap, 1953] i *Gran personatge* (1956). Objectes corrents i populars proporcionen un suport anticonvencional per pintar en altres obres rellevants d'aquest àmbit com, per exemple, *La post de planxar* (1953).

Prèviament a aquesta activitat escultòrica, Miró realitza una important activitat ceràmica. Com a primera aproximació aprofita fragments residuals que troba en el taller del ceramista Josep Llorens Artigas. Amb ell desenvoluparà entre 1953 i 1956 una col·laboració tan intensa que gairebé el fa abandonar del tot la pintura per dedicar-se de ple a aquesta activitat. La ceràmica representa per a ell una tornada a l'essència, amb materials primaris i una tècnica que li resulta completament nova. La seva visita a les coves d'Altamira mentre preparava l'enorme mural de ceràmica per a la Unesco afirma en un àmbit més general la seva comprensió de la ceràmica i de l'objecte com a elements primordials.

Joan Miró, Josep Llorens Artigas

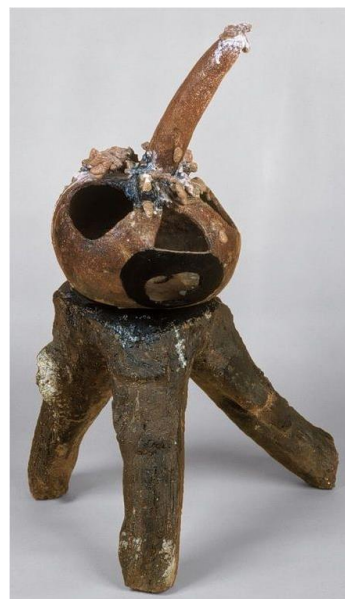
Objecte, 1956

Ceràmica

79 x 42 x 47 cm

Col·lecció Jules Maeght, San Francisco

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Tête, 1946-1949

Cap

Granit

24 x 30 x 23 cm

Col·lecció Pierre and Tana

Matisse Foundation

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Projet pour un monument, 1954

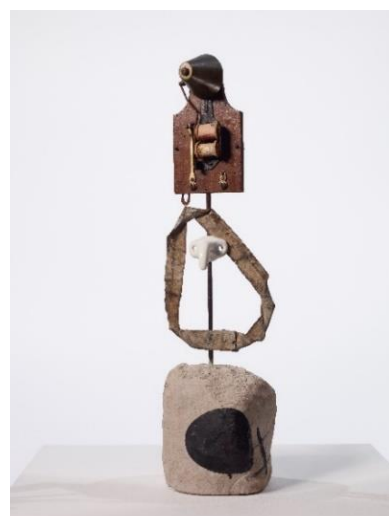
Projecte per a un monument

Ferro, cuir, oli, guaix i llapis gras
damunt ciment

39,8 x 18,3 x 17,8 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró, Josep Llorens

Artigas

Gran personatge, 1956

Ceràmica

107 x 48 x 44 cm

Fondation Marguerite et Aimé

Maeght, Saint-Paul-de-Vence

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

La post de planxar, 1953

Oli damunt fusta

157 x 30 x 3 cm

Col·lecció Isabelle Maeght, París

© Foto Galerie Maeght, París

© Successió Miró, 2015

5. Escultura de bronze

«Bronze brut, que es vegin tots els petits accidents del guix i eines. Fos molt bàrbarament, traient partit dels accidents de la fosa i de l'atzar, juxtaposant planxes, deixant-lo a ple aire.»

(Anotació de Joan Miró en un quadern personal, c. 1964, Fundació Joan Miró, Barcelona)

Des del començament de la dècada dels seixanta, Miró situa cada cop més l'objecte com un component central del seu llenguatge poètic a través, sobretot, del seu treball amb l'escultura de bronze. Els objectes funcionen, concretament, com metàfores visuals en aquesta nova poètica de l'artista. Aquest pot considerar-se el període de major compromís de Miró amb l'escultura.

Alhora, el seu interès per l'objecte desemboca en un canvi profund en l'aproximació a la pintura i al collage. Amb tot, l'artista revisa el discurs de l'assassinat de la pintura, tan central en l'obra de la dècada de 1930. Gradualment, els esforços de Miró es diversifiquen també cap a àrees més enllà de la pintura, en intervencions en l'esfera pública, accions, escultura monumental i pública, etc.

En aquest període, el collage continua sent una referència important, com l'enfocament heterogeni de la pintura, cada cop més transformada a causa de l'interès de l'artista per l'objecte i l'escultura. Les escultures de Miró es poden entendre com collages tridimensionals. De la mateixa manera que les pintures, les escultures no es conceben en termes convencionals. Tal com va explicar el 1974 referint-se a la important exposició retrospectiva que va tenir lloc al Grand Palais de París, sentia, també, la necessitat d'anar més enllà de l'escultura entesa com a mer volum. Miró va optar, llavors, per utilitzar de nou objectes trobats per fer *assemblages* en bronze.

Els objectes model de les escultures de Miró es van quedar sovint als diversos tallers de foneria. Durant anys, la Successió Miró ha recuperat i identificat de forma sistemàtica la majoria d'aquests models relacionant-los amb les escultures de bronze en què es van acabar convertint. Aquest important treball demostra el grau en què l'escultura de Miró va representar una autèntica poètica de l'objecte. Aquesta exposició inclou diversos exemples en els quals es poden contemplar els objectes originals i l'escultura acabada.

A més d'escultures de bronze –algunes pintades amb l'objectiu de ressaltar els objectes–, aquest àmbit es completa amb dues sèries de fotografies de Claude Gaspari i Planas Montañá, algunes amb anotacions del mateix Miró, que documenten el procés de treball de l'artista i l'univers d'objectes originals que es van convertir en escultures de bronze.

Claude Gaspari

*Objectes acoblats de l'escultura de
Joan Miró Dona i ocell, 1967*

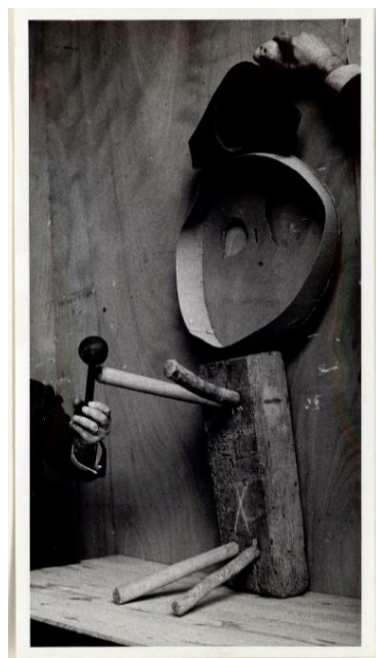
Sense data

Còpia fotogràfica

24 x 13,4 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Claude Gaspari

Joan Miró

Femme et oiseau, 1967

Dona i ocell

Bronze pintat

120 x 48,2 x 45 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

L'Horloge du vent, 1967

El rellotge del vent

Bronze

50,5 x 30,2 x 16,3 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Claude Gaspari

Maqueta de l'escultura de Joan Miró Sa Majestat, 1967

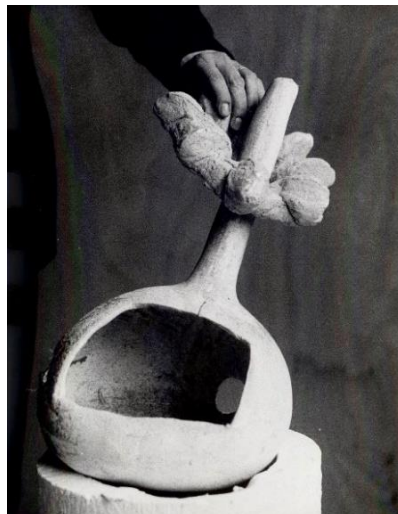
Sense data

Còpia fotogràfica

23 x 18 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Claude Gaspari

Joan Miró

Sa majesté, 1967

Sa majestat

Bronze pintat

108 x 35,5 x 34 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Femme, 1970

Dona

Bronze

91 x 39,7 x 25,3 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

6. Antipintura i Grand Palais, 1974

«Pintava així després d'haver estat obsessionat a “assassinar la pintura”. Vaig voler eliminar d'arrel tot un art caduc, la vella concepció de la pintura, perquè en renaixés una altra de més pura i autèntica.»

(Joan Miró a Lluís Permanyer. «Revelaciones de Joan Miró sobre su obra». *Gaceta ilustrada*, 23 d'abril de 1978, Madrid-Barcelona)

A finals dels anys seixanta i principis dels setanta, Miró continua qüestionant-se la pintura com a llenguatge vàlid per representar la realitat i avança en la seva recerca sobre el caràcter objectual de la pintura. Ara l'escomet retallant i apunyalant les teles fins a revelar el suport material subjacent, i convidant l'espectador a mirar a través –i més enllà– de la superfície de la pintura. Aquestes teles lacerades, cremades, etc. es complementen amb pintures-objecte que funcionen en la mateixa línia que les que Miró anomena antipintures.

En altres ocasions, Miró clava claus en la superfície de la pintura o treballa amb suports inusuals com el cartró, per posar en dubte la pintura tradicional, creadora d'imatges, i afirmar la materialitat del mitjà. En l'elaboració d'aquestes obres, l'artista va escollir deliberadament materials efímers i humils. Aquesta línia de treball es troba representada a *Miró i l'objecte* per un oli sobre tela estil *pompier* i un altre sobre paper de vidre, tots dos de 1976; una pell de vaca pintada a l'oli de 1970; o la lona *Femmes, oiseaux* [Dones, ocells] de 1973, entre d'altres. Miró també va danyar les seves obres tractant de soscar el valor econòmic associat amb la pintura en el mercat de l'art i d'enaltir-ne alhora la funció poètica, com es pot apreciar en les dues teles cremades de 1973 que aquí s'exposen.

Aquest apartat dedica una atenció especial a la gran exposició retrospectiva de l'artista celebrada al Grand Palais de París el 1974. A diferència del que podria esperar-se, Miró es va obstinar en el fet que la mostra del Grand Palais no fos una retrospectiva convencional. Malgrat que hi havia una important secció panoràmica del seu treball anterior, l'artista va aportar un gran gruix d'obres noves expressament creades per a l'exposició. D'aquesta manera, Miró es presentava com un artista vital, plenament involucrat en el procés creatiu, provocador i innovador. L'artista tenia 81 anys. Per tot això, l'exposició va posar en un primer pla l'obra més radical de l'artista: bronzes, ceràmiques, tapissos, antipintures... Mitjans, tots ells, que desafiaven el paper tradicional de l'art pictòric. L'àmplia gamma de pràctiques heterodoxes presentades a l'exposició del Grand Palais marcaria, a més, l'exploració artística de Miró en anys següents.

Miró i l'objecte mostra una vintena de peces exposades en aquella exposició de 1974, la major part de les quals procedeixen de la col·lecció de la Fundació Joan Miró, referent mundial en el coneixement de l'obra de l'última època de l'artista. Es tracta, per exemple, de *Quadre-objecte* de 1972.

Joan Miró

Cadre-objet, 1972

Quadre-objecte

Marc de fusta, plom, cordill i baga metàl·lica

53,3 x 62,4 x 5 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

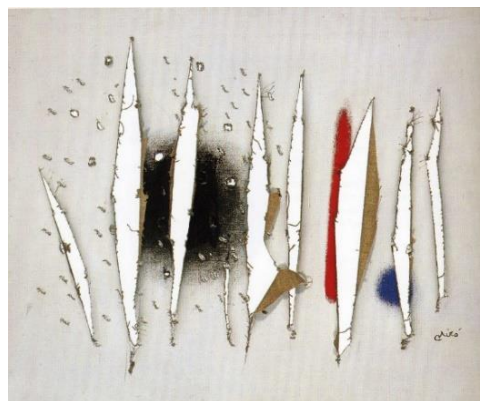
Pintura, 1973

Oli damunt tela

50 x 61 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Femmes, oiseaux, 1973

Dones, ocells

Acrílic, oli i llapis cera damunt lona

302 x 257 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona.

Donació de Pilar Juncosa de Miró

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Tela cremada 1, 1973

Acrílic damunt tela, posteriorment
estripada i cremada

130 x 195 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

*Personnages et oiseaux dans
un paysage*, 1976

Personatges i ocells en un
paisatge

Oli damunt tela

91 x 166,5 cm

Col·lecció particular

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Sobreteixim-sac 13, 1973

Acrílic, corda, tela de feltre, llana i pot
metàl·lic damunt sac

180 x 50 x 13 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Personnage, oiseaux, 1976

Personatge, ocells

Oli damunt paper de vidre, fusta
i claus

171,5 x 125,5 cm

Fundació Pilar i Joan Miró,

Palma Mallorca

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Les oiseaux de proie foncent sur nos ombres,

1970

Els ocells de presa s'estenen damunt les
nostres ombres

Oli damunt pell de vaca

250 x 200 cm

Col·lecció Isabelle Maeght, París

© Foto Galerie Maeght, París

© Successió Miró, 2015

Joan Miró

Oiseau, 1974

Ocell

Acrílic damunt tela, clau, cordill i guants

260 x 185 cm

Fundació Joan Miró, Barcelona

© Successió Miró, 2015

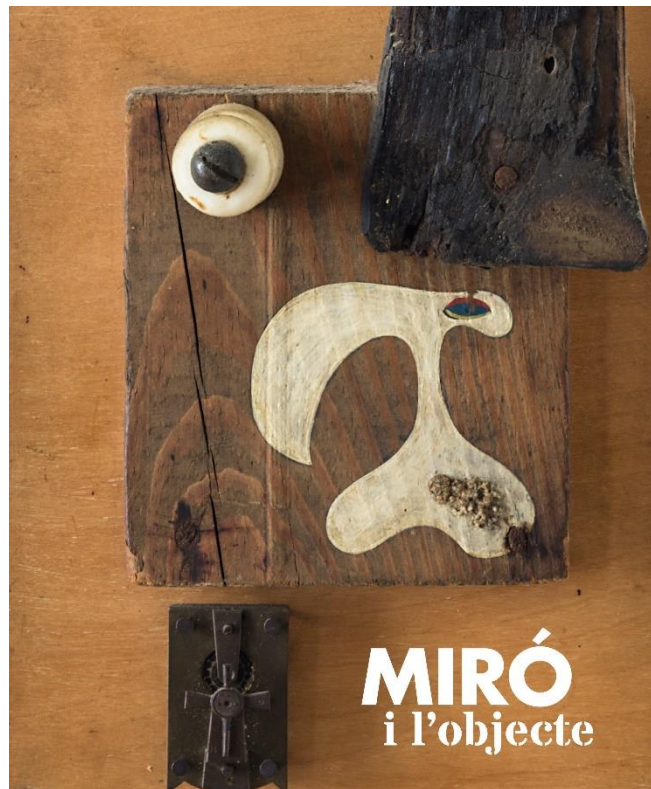
Publicació

El catàleg que acompanya l'exposició incideix en aspectes essencials de l'obra de Joan Miró en relació amb l'objecte. Aquesta publicació inclou les aportacions de William Jeffett, comissari de la mostra, l'artista Perejaume, Joan Punyet Miró, nét de l'artista, i Didier Ottinger, director adjunt del Centre national d'art et de culture Georges-Pompidou i autor de diversos projectes relacionats amb el surrealisme, entre d'altres, l'exposició *Le Surréalisme et l'objet* (2013).

En concret, el text de Jeffett desplega els sis epígrafs de la mostra per aprofundir i contextualitzar el diàleg entre Miró i l'objecte. Per la seva banda, Didier Ottinger aporta un assaig sobre la relació entre l'objecte mironià i el surrealisme. L'artista Perejaume signa un escrit que vincula la poètica objectual de Miró amb la seva connexió amb la terra i els elements naturals. Finalment, Joan Punyet Miró segueix la pista al quadern que conté els esbossos de les darreres escultures per la Fundició Parellada de Lliçà de Munt, amb la qual Miró va col·laborar intensament per a l'elaboració dels bronzes de la seva última etapa.

En la preparació del volum s'ha dut a terme una àmplia tasca de documentació, complementant els escrits i la selecció d'obres amb reproduccions dels seus treballs i fotografies de l'arxiu de Joaquim Gomis, Francesc Català-Roca o Ernst Scheidegger, que il·lustren la inclinació de Miró pels objectes i el seu procés de treball.

La Fundació Joan Miró publica el catàleg, de 216 pàgines, en tres edicions: català, castellà i anglès.

Portada de *Miró i l'objecte*

Activitats

Amb la intenció de dinamitzar aquesta exposició, la Fundació Joan Miró ha dissenyat una proposta d'activitats que inclou una actuació de dansa contemporània a l'interior de les sales a càrrec de Lali Ayguadé, el 24 de novembre.

Amb motiu de la recent publicació del llibre *L'ull de Miró*, un recorregut fotogràfic pel món d'objectes de l'artista, la Fundació Miró acull un diàleg entre els seus autors, Joan Punyet Miró, nét de l'artista, i el fotògraf Jean Marie del Moral.

Programa educatiu

Durant *Miró i l'objecte*, el programa d'activitats familiars i escolars de la Fundació Joan Miró es vincula al projecte amb les propostes següents:

Cianotípies. Objectes i paisatges, per CLICme. Taller de fotografia que recupera la tècnica de la cianotípia, un procediment fotogràfic que permet obtenir imatges sense càmera amb un característic blau cian.

L'objecte invisible, a càrrec de CLICme. Taller de fotografia de cianotípia per a famílies. A partir de 4 anys.

Volums inesperats, a càrrec d'Experimentem amb l'ART. Taller familiar d'arts plàstiques vinculat a l'exposició *Miró i l'objecte*, per al cicle escolar de primària i per a famílies amb nens a partir de 4 anys. Cada cap de setmana, durant els mesos de novembre i desembre.

Menut cabaret, Sola & Tully. Teatre d'objecte. A partir de 4 anys. Un espectacle sense paraules, poètic i divertit, interpretat per mans i objectes. La vida d'en Menut, una mà que, cansada de jugar, un dia es fa artista.

Llibres, objectes i altres menjars. 19 de desembre de 2015. La Fundació Joan Miró i altres col·lectius que treballen en l'àmbit de l'art, el disseny i l'educació han co-creat un llibre-objecte a partir d'un projecte inacabat de l'artista. Les propostes d'aquest volum serveixen de punt de partida d'una tarda d'activitats en la qual les famílies, a més a més, poden crear originals objectes amb aliments. Dinamitzat per Els Cuscusian*s i Nyam Nyam.

La mostra *Miró i l'objecte* compta també amb una audioguia específica supervisada pel Departament educatiu de la Fundació Joan Miró.

Informació general

Horaris

De **dimarts a dissabte** de 10 a 19 h

Dijous de 10 a 21 h

Diumenges i festius de 10 a 14.30 h

Dilluns no festius tancat

Accés a la Fundació fins a 30 minuts abans de tancar

Entrades

Entrada general

Individual: 11 €

Reduïda: estudiants de 15 a 30 anys, visitants majors de 65 anys: 7 €

Menors de 15 anys i aturats (acreditats): entrada gratuïta

Entrada a les exposicions temporals

Individual 7 €

Reduïda: estudiants de 15 a 30 anys, visitants majors de 65 anys: 5 €

Menors de 15 anys i aturats (acreditats): entrada gratuïta

Passi anual: 12 €

Guia multimèdia: 5 €

Articket BCN

Visiteu els 6 principals centres d'art de Barcelona per 30 €. www.articketbcn.org

Accessibilitat

Transport

Autobusos 55 i 150 (bus Parc de Montjuïc)

Funicular de Montjuïc (metro Paral·lel, tarifa integrada)

Es recomana l'ús de transport públic per venir a la Fundació.

Imatges disponibles per a premsa i **dossier** digitalitzat a la nostra sala de premsa virtual www.fmirobcn.org/premsa

Seguiu les activitats de *Miró i l'objecte* a les xarxes amb l'etiqueta **#MiróObjecte** i al web **www.fmirobcn.org**

Fundació Joan Miró

* J... Barcelona

Fundación **BBVA**

Fundació Joan Miró
Parc de Montjuïc
08038 Barcelona
T +34 934 439 070
press@fmirobcn.org

www.fmirobcn.org